

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ»

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою ДУ «Інститут гастроентерології
НАМН України»

Протокол № 4 від 20.06. 2023 р.

Голова Вченої ради, в.о. директора
чл.-кор. НАМН України, професор

Ю.М. Степанов

ПОЛОЖЕННЯ

**про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на
вільний вибір навчальних дисциплін в Державній установі
«Інститут гастроентерології НАМН України»**

Дніпро-2023

1. Загальні положення

1.1. Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у Державній установі «Інститут гастроентерології НАМН України» (далі – Положення) забезпечує реалізацію здобувачами вищої освіти (студентами, аспірантами) права на вільний вибір навчальних дисциплін, передбаченого пунктом 15 частини першої статті 62 Закону України «Про вищу освіту» та Положенням про організацію освітнього процесу в Державній установі «Інститут гастроентерології НАМН України» (далі – Інститут).

1.2. Положення розроблено з метою конкретизації процедури формування переліку вибірових навчальних дисциплін, здійснення вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін із переліку, подальшого вивчення обраних дисциплін, визнання результатів навчання та формування індивідуальних навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти.

1.3. Обсяг вибірових навчальних дисциплін становить не менше 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для освітньої програми відповідного рівня вищої освіти.

1.4. Вибір навчальних дисциплін здобувачем вищої освіти створює умови для досягнення таких цілей:

- забезпечення формування здобувачами вищої освіти індивідуальної освітньої траєкторії в межах освітньої програми та реалізації принципів студентоцентрованого навчання і викладання;
- поглиблення професійних знань та здобуття додаткових спеціальних фахових компетентностей в межах обраної освітньої програми;
- здобуття загальних та загально-професійних компетентностей в межах спеціальності, споріднених спеціальностей певної галузі знань; ознайомлення з сучасними науковими дослідженнями в інших галузях знань;
- розширення та поглиблення результатів навчання за загальними компетентностями.

2. Організаційно-методичне забезпечення вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін

2.1. Вибіркові навчальні дисципліни – це дисципліни, що вводяться в освітню програму та навчальний план з метою задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб здобувачів вищої освіти, посилення їх конкурентоспроможності на ринку праці, врахування регіональних потреб та ефективного використання можливостей Інституту, сприяння академічній мобільності здобувачів вищої освіти.

2.2. Перелік дисциплін навчального плану певної освітньої програми складається з двох частин – обов'язкової та вибіркової. Вибіркові навчальні дисципліни визначає Інститут, якщо інше не передбачено освітніми та професійними стандартами, залежно від специфіки фахової підготовки.

При формуванні вибіркової складової освітньої програми повинні дотримуватися принципи неперервносп підготовки, логічної послідовності

викладання дисциплін з урахуванням норм навчального навантаження здобувачів.

2.3. Відповідно до цілей, зазначених у пункті 1.4, здобувачу вищої освіти пропонується реалізувати свій вибір шляхом:

- вибору спеціалізованого блоку дисциплін із вибіркової складової навчального плану освітньої програми, на якій навчається здобувач, що включає фахові дисципліни, які визначають спеціалізовану професійну підготовку здобувача в межах обраної освітньої програми, спрямовану на поглиблення спеціалізованих професійних компетентностей та поліпшення здатності здобувача до працевлаштування за обраним фахом. При виборі спеціалізованого блоку здобувач повинен прослухати усі дисципліни, які включені до цього блоку;

- вибору однієї дисципліни із переліку вибіркових дисциплін фахового або соціогуманітарного спрямування навчального плану освітньої програми, на якій навчається здобувач (здобувачу пропонується на навчальний рік перелік із кількох альтернативних дисциплін, з яких він обирає одну);

- вибору із каталогу вибіркових дисциплін Інституту, до якого входять дисципліни світоглядного характеру, запропоновані для набуття та розвитку здобувачами соціальних навичок (soft skills). Порядок формування каталогу вибіркових дисциплін Інституту наведено у розділі 3;

- вибору навчальних дисциплін в іншому закладі вищої освіти в рамках реалізації права здобувачів вищої освіти на академічну мобільність.

2.4. Здобувачу освіти може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити повторний вибір у таких випадках:

- якщо кількість здобувачів, які обрали навчальну дисципліну навчальних дисциплін перевищує чисельність здобувачів встановлену в Інституті при формуванні груп для вивчення таких дисциплін. У цьому випадку перевага надається здобувачам, які навчаються за освітньою програмою, складовою якої є вибіркова дисципліна, а потім тим здобувачам, які зафіксували свій вибір раніше;

- якщо кількість здобувачів вищої освіти, які обрали навчальну дисципліну, є меншою за встановлену в Інституті нормативну кількість здобувачів при формуванні груп для вивчення таких дисциплін. Дане обмеження не стосується випадку, коли одну й ту ж дисципліну з переліку вибіркових, або спеціалізований блок дисциплін обрали усі здобувачі, які навчаються за відповідною освітньою програмою. Нормативна кількість здобувачів вищої освіти при формуванні академічних груп визначається наказом директора;

- наслідком вибору навчальної дисципліни є перевищення встановленого максимуму кількості навчальних дисциплін, які здобувач може опановувати одночасно (перевищення кількості підсумкових форм контролю);

- кількість кредитів за обраними дисциплінами є меншою за необхідну для присвоєння освітньої кваліфікації;

- здобувач вищої освіти не володіє необхідними базовими знаннями та вміннями для успішного навчання за обраною навчальною дисципліною, що може призвести до академічної заборгованості;

- очікувані результати навчання за обраними дисциплінами не відповідають дескрипторам встановленого рівня Національної рамки кваліфікацій України, на який орієнтована освітня програма.

2.5. Якщо здобувачу вищої освіти відмовлено у здійсненому ним виборі відповідно до причин, які зазначені у пункті 2.4, йому надається можливість здійснити повторний вибір із переліку вибіркових дисциплін, групи за якими вже сформовані згідно з встановленими в Інституті мінімальними вимогами до кількості здобувачів освіти у групах для вивчення таких дисциплін, і де немає перевищення встановленої в Інституті максимальної кількості здобувачів, а також, який не призведе до повторної відмови з причин, зазначених у пункті 2.4.

2.6. Обрані здобувачем вищої освіти навчальні дисципліни затверджуються директором Інституту, вносяться до його індивідуального навчального плану на кожний навчальний рік, як невід'ємна його складова.

2.7. Дисципліни, які внесені до індивідуального навчального плану, є обов'язковими для вивчення здобувачем.

2.8. Зміна здобувачем свого вибору після затвердження можлива виключно за письмовою згодою заступника директора з наукової роботи до початку навчального року. Приймаючи рішення про зміну вибору, заступник директора з наукової роботи керується обмеженнями, вказаними в п. 2.4.

Зміна обраних здобувачем дисциплін після початку навчального року забороняється.

2.9. За результатами реалізації права здобувача вищої освіти на вільний вибір дисциплін до його індивідуального навчального плану мають бути включені освітні компоненти (обов'язкові та вибіркові), сукупний обсяг яких у кредитах ЄКТС забезпечує виконання встановленого навчальним планом річного обсягу навчальних кредитів (60 кредитів ЄКТС для денної форми навчання) та переведення на наступний курс навчання або допуск до атестації.

Перевищення встановленого річного навантаження допускається у випадку реалізації здобувачем права на академічну мобільність.

3. Формування переліку вибіркових навчальних дисциплін

3.1. При формуванні вибіркової складової навчального плану певної освітньої програми необхідно враховувати: стратегію розвитку освітньої галузі; розвиток технологій, що формуються на стику різних предметних галузей; визначення майбутніх потреб освітньої та інших галузей; інформацію від роботодавців щодо їх поточних та перспективних потреб; відгуки випускників Інституту щодо відповідності навчального плану освітньої програми потребам виробничої сфери.

3.2. Обсяги та зміст вибіркових дисциплін, що спрямовані на розширення та поглиблення фахових компетентностей, мають враховувати структурно-логічну схему вивчення обов'язкових дисциплін, кількість кредитів і форм контролю в семестрі, визначених навчальним планом для вибіркової частини відповідної освітньої програми.

3.3. До переліку вибіркових навчальних дисциплін освітньої програми не можуть пропонуватись дисципліни, що аналогічні за змістом обов'язковими навчальними дисциплінами відповідної освітньої програми.

3.4. Формування переліку вибіркових навчальних дисциплін, які визначають спеціалізовану професійну підготовку здобувача в межах освітньої програми,

здійснює проєктна (робоча) група, при цьому враховуються рекомендації роботодавців, здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та інших зацікавлених осіб. До формування переліку вибіркового навчальних дисциплін залучаються відділи, які пропонують вибіркові дисципліни здобувачам відповідної освітньої програми.

3.5. Основними критеріями включення запропонованих відділами дисциплін у перелік вибіркового є спроможність відділу забезпечити високу якість викладання дисципліни (кадрове забезпечення, досвід викладання, навчально-методичне та інформаційне забезпечення, матеріально-технічна база тощо).

3.6. Каталог вибіркового курсів Інституту, до якого входять дисципліни світоглядного характеру та професійно-орієнтовані дисципліни, запропоновані відділами для набуття та розвитку здобувачами соціальних навичок (soft skills) формується відповідно до пропозицій відділів Інституту. При формуванні каталогу вибіркового курсів враховуються рекомендації та пропозиції роботодавців, здобувачів вищої освіти та інших стейкхолдерів.

3.7. Рекомендований перелік дисциплін подається на затвердження Вченою радою Інституту. Перелік вибіркового навчального плану періодично переглядається та оновлюється відповідно до сучасних вимог. Зміни до вибіркового складової навчального плану освітньої програми затверджуються на засіданні Вченої ради Інституту.

3.8. Інститут несе відповідальність за якість викладання та навчально-методичне забезпечення освітніх компонент, які пропонуються здобувачам вищої освіти для реалізації ними права на вільний вибір.

4. Порядок реалізації права здобувачів на вільний вибір навчальних дисциплін

4.1. Для реалізації здобувачами права на вільний вибір навчальних дисциплін заступник директора з наукової роботи ознайомлює здобувачів з порядком, термінами, особливостями запису і формування груп для вивчення вибіркового навчальних дисциплін та спеціалізованих блоків дисциплін.

4.2. В анотаціях дисциплін вказується обсяг у кредитах ЄКТС, види занять, форми підсумкового контролю, попередні умови для вивчення дисциплін, зміст дисциплін, а також викладачі, які забезпечуватимуть їх викладання.

4.3. Здобувачі після ознайомлення із запропонованими матеріалами та структурно-логічною схемою реалізації освітніх компонентів програми, реєструються на вибіркові дисципліни на окремому листі реєстрації. Запис здобувача на обрану дисципліну підтверджується його підписом.

4.4. Здобувач, який з поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) не визначився з вибірково дисциплінами, має право визначитися протягом першого робочого тижня після того як він з'явився на навчання.

Якщо здобувач вищої освіти у встановлений термін без поважних причин не скористався правом вибору навчальних дисциплін, то це є підставою для Інституту самостійно включати таких здобувачів для вивчення вибіркового дисциплін до сформованих груп. У цьому випадку запис у листі реєстрації стверджується підписом заступника директора з наукової роботи.

4.5. Якщо на підставі листів реєстрації вибір не може бути задоволений з причин, вказаних у п. 2.4, то здобувачі інформуються про відмову і їм пропонується здійснити вибір з переліку вибіркових дисциплін або спеціалізованих блоків дисциплін.

4.6. Здобувач в односторонньому порядку не може відмовитись від вивчення обраних і включених до його індивідуального навчального плану вибіркових дисциплін. Самочинна відмова від їх вивчення тягне за собою академічну заборгованість.

4.7. Листи реєстрації на вибіркові дисципліни та заяви здобувачів щодо обраних навчальних дисциплін зберігаються в науковій частині Інституту впродовж усього терміну навчання здобувачів.

4.8. У випадку поновлення, переведення, допуску до занять після завершення академічної відпуски складені раніше вибіркові навчальні дисципліни здобувачу перезараховуються. Перезарахування результатів навчання вибіркових дисциплін може проводитись за рахунок результатів навчання фактично вивчених дисциплін, за умови, що вони не дублюють зміст обов'язкових дисциплін на обраній освітній програмі. Перезарахування вибіркових дисциплін проводиться директором Інституту. Реалізувати право вибору навчальних дисциплін такі здобувачі можуть упродовж перших двох тижнів від початку навчального семестру з урахуванням результатів вибору здобувачів, що навчаються за цією освітньою програмою та обмежень, що встановлені п. 2.4 цього Положення.

5. Прикінцеві положення

5.1. Положення вводиться в дію наказом директора Інституту.

5.2. Зміни та доповнення до даного Положення вносяться та затверджуються Вченою радою Інституту у тому ж порядку, що й саме Положення.

Положення розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Державної установи «Інститут гастроентерології НАМН України» (протокол №4 від 20.06.2023 р.).

ПОГОДЖЕНО:

Заступник директора з наукової роботи
канд.мед.наук

В.І. Діденко